

10 Pi Gwo Anak nan Delaware

Inite Pwoteksyon Konsomatè a te idantifye 10 Pi Gwo Anak abitan Delaware yo te rapòte an 2022

Si w viktim yon anak, tanpri, ranpli yon fòm plent konsomatè sou [de.gov/consumercomplaint](https://www.de.gov/consumercomplaint) oswa nan telefòn nan (800) 220-5424.

Anakè yo sèvi ak taktik sofistike pou twonpe manm kominote nou an, enkli moun ki pi vilnerab pami nou yo. Men franchman, **nenpòt moun ka vin yon viktim anak**. Inite Pwoteksyon Konsomatè nou an bay astis ak konsèy pou konsomatè yo sou fason pou diminye risk pou yo twonpe yo. Nou ankouraje konsomatè yo vizite [sit entènèt](#) Komisyon Komès Federal la ak/oswa [sitwèb](#) Biwo Pi Bon Biznis Better Business Delaware la pou aprann sou diferan fwod ak kijan pou rapòte yo.

Vòl Idantite

Vòlè idantite yo sèvi ak enfòmasyon pèsònèl yon viktim (pa egzanp, nimewo Sekirite Sosyal, enfòmasyon sou kont labank, ak nimewo kat kredi) pou yo pase pou moun sa a pou pwòp avantaj pa yo. Nan sèvi ak idantite sib la, vòlè a ka louvri yon kont kredi, vide yon kont ki egziste deja, ranpli deklarasyon enpo, oswa jwenn pwoteksyon medikal.

Men kèk konsèy:

Pwoteje enfòmasyon finansye ou.

Pa janm bay yon moun ou pa konnen nimewo sekirite sosyal ou, nimewo kat kredi, nimewo kont labank oswa nenpòt lòt enfòmasyon pèsònèl oswa finansye. Epi konsève tout resi ou yo - sitou si yo refilete nimewo kont finansye ou yo.

Annafè ak founisè ki gen bon repitasyon sèlman.

Evite annafè ak biznis ou pa konnen, sitou lè òf yo vin jwenn ou pa imel oswa atravè apèl telefòn moun ou pa konnen yo. Kèlkeswa jan afè a ka parèt bèl, ekate w. Vòlè idantite yo souvan lanse bèl afè pou asire yo ka atire viktim yo byen vit.

Dechire ansyen dokiman ki gen enfòmasyon pèsònèl ak finansye an sekirite.

Fè mizajou regilyèman nan modpas yo pou ranfòse sekirite ak minimize risk pou fwod.

Verifye rapò sou kredi ou souvan.

Prèw vòl idantite souvan parèt anvan viktim nan menm reyalize sa ki te pase a. Kriminèl yo souvan eseye jwenn kredi sou non lòt moun oswa nimewo Sekirite Sosyal, epi tantativ sa yo parèt sou rapò biwo kredi.

Jwenn jiska 6 rapò sou kredi **gratis** chak ane jiska 2026 lè w vizite www.annualcreditreport.com, pa telefòn nan 877-322-8228, oswa voye demann ou an nan Annual Credit report Request Service, P.O. Box 10521, Atlanta, GA 30348-5281.

Fè ensten w konfyans.

Si w santi w pa alèz pou w fè biznis ak yon moun, oswa si w santi w gen presyon pou w bay enfòmasyon konfidansyèl ou, ekate w. Li pi bon pou w pran tan pou w byen reflechi sou yon òf epi pou w fè plis rechèch pase pou w remèt enfòmasyon konfidansyèl pèsònèl ou oswa enfòmasyon finansye w bay yon kriminèl. Biznis lejitim yo vle biznis pou w fè yo retounen, epi yo ap kontan ba ou tan pou fè devwa ou an premye.

Kisa pou w fè si Ou Sispèk yon Vòl Idantite

Si w se yon viktim Vòl Idantite, Pwokirè Jeneral la rekòmande pou w pase etap sa yo imedyatman:

Etap 1: Kontakte lapolis.

Premye etap ou bezwen fè se rapòte fwod la bay departman lapolis lokal ou a. Etap sa a enpòtan pou de (2) rezon: Premyèman, li avèti lapolis lokal yo imedyatman sou krim lan. Dezyèmman, li etabli ou te aji avèk dilijans, epi li pèmèt ou jwenn yon rapò lapolis, nimewo plent oswa lòt dosye ki sanble, ou ka bezwen lè w ap kontakte kèk nan kreditè ou yo. Si w pa sèten ki ajans lapolis pou w kontakte, tanpri rele Inite Pwoteksyon Konsomatè Pwokirè Jeneral la nan (800) 220-5424. Inite Pwoteksyon Konsomatè a ka ede w antre an kontak ak ajans lapolis ki apwopriye a, epi li ka reponn tout lòt kesyon sou Vòl Idantite ou ka genyen.

Etap 2: Rapòte fwod la san pèdi tan bay twa (3) gwo biwo kredi yo.

Paske vòlè idantite yo souvan eseye jwenn kredi sou idantite w, li enpòtan pou w kontakte twa gwo biwo kredi yo san pèdi tan pou w rapòte fwod la. Mande chak biwo kredi yo pou yo pran yon rapò, epi mete yon "alèt fwod" sou rapò kredi ou.

Epitou, mande chak biwo kredi pou voye yon kopi rapò kredi w la ba ou pou w ka detèmine kantite aktivite kredi ilegal yo fè ak idantite w la. Si ou deja gen yon rapò lapolis, nimewo dosye oswa nimewo plent nan men ajans ki fè respekte lalwa lokal ou a, ou ta dwe bay twa gwo biwo kredi yo enfòmasyon sa yo tou, pou ede yo mennen ankèt sou tout kont yo fè kontestasyon sou yo oswa lòt rapò sou fwod.

Etap 3: Konsidere mete yon sekirite friz sou rapò kredi ou a pou anpeche yo lage done ou yo san otorizasyon.

Equifax Security Freeze

(800) 525-6285
P.O. Box 105788
Atlanta, GA 30348
<https://www.freeze.equifax.com/>

Experian Security Freeze

(888) 397-3742
P.O. Box 9554
Allen, TX 75013
<https://www.experian.com/freeze/center.html>

TransUnion Security Freeze

(800) 680-7289
P.O. Box 2000
Chester PA 19106
<https://www.transunion.com/credit-freeze>

Etap 4: Kontakte Depatman Fwod pou chak kreditè ak bank ou yo.

Lokalize enfòmasyon tout kat kredi ou yo, bank ou yo ak lòt enfòmasyon sou kreditè yo (tankou sèvis piblik, kab, elatriye) epi kontakte depatman "fwod" yo. Rapòte fwod la bay chak kreditè, menm si kont ou genyen ak kreditè sa a pa te afekte dirèkteman pa vòl idantite a, pou asire chak kreditè konnen posibilite pou yon krim ta fèt. Mande chak kreditè pou mete yon "alèt fwod" sou kont ou yo. Si gen chaj sou kont ou ki ilegal, pifò kreditè yo pral mande w tou pou w soumèt yon rapò alekri sou fwod la, ansanm ak yon rapò lapolis, oswa yon nimewo plent lapolis oswa yon nimewo dosye. Si w bezwen èd ak youn nan etap sa yo, ou ka kontakte Inite Pwoteksyon Konsomatè Pwokirè Jeneral la nan (800) 220-5424 pou mande Twous pou Idantifye Viktim Vòl Pwokirè Jeneral la. Twous sa a gen tout sa ou bezwen pou rapòte rapidman vòl idantite, epi li gen ladan tou yon

Deklarasyon sou Sèman pou Vòl Idantite ou ka itilize pou soumèt rapò vòl ou a bay kredite ou yo.

Etap 5: Rapòte fwod la bay Komisyon Komès Federal la.

Komisyon Komès Federal la ("FTC") kenbe yon baz done nasyonal konfidansyèl sou Vòl Idantite, epi li ka kapab ede tou nan pouswiv vòlè idantite atravè chanèl federal yo. Ou ka kontakte FTC a nan (877) IDTHEFT (877-438-4338)

Inite Pwoteksyon Konsomatè nou an te òganize yon diskisyon sou vòl idantite ak Anketè Espesyal DOJ Alan Rachko, Ajan FBI Benjamin Lindemann, ak Asistan ETAZINI. Avoka pou DOJ Etazini an, Christopher Howland. Diskisyon sa a te modere pa Marion Quirk.

Lyen Itil:

- <https://www.consumer.ftc.gov/features/feature-0037-imposter-scams>
- <https://www.consumerfinance.gov/about-us/blog/what-you-should-know-about-tech-support-scams/>
- <https://www.consumer.ftc.gov/blog/2021/02/utility-scams-are-snow-joke>

Anak nan Achte sou Entènèt

Dezavantaj sa yo souvan enplike acha ak lavant, souvan sou eBay, Craigslist, oswa lòt sit dirèk vandè-a achte. Anakè yo ka pran pòz yo achte yon atik sèlman pou voye yon fo chèk epi mande pou yon ranbousman nan pèman anplis pa "aksidan an". Nan lòt ka, si anakè a se vandè a, yo pap janm livre machandiz yo.

Men kèk konsèy:

Si w ap achte sou sit dirèk vandè-a-achte, sonje:

Pa voye nenpòt enfòmasyon finansye pa imèl.

Si ou kòmanse yon tranzaksyon epi ou bezwen bay enfòmasyon finansye ou atravè sit entènèt yon òganizasyon, chèche endikatè ki montre sit la an sekirite, tankou yon URL ki kòmanse https ("s" la vle di sekirite).

Verifye politik vi prive a.

Li ta dwe fè w konnen ki enfòmasyon pèsònèl operatè sit entènèt yo ap kolekte, poukisa, ak kijan yo pral sèvi ak enfòmasyon yo.

Pran prekosyon menm si ou kapab chanje yon chèk oswa wè lajan ki anrejistre nan deklarasyon kont ou, li ka toujou yon fo.

Si yon achtè oswa yon vandè eseye konvenk ou ale deyò pwosesis abityèl sit la oswa metòd pèman, sa a se yon gwo drapo wouj .

Pwoteksyon Konsomatè nou an te òganize yon diskisyon sou anak nan achte sou entènèt ak Envestigatè Espesyal DOJ a LaVincent Harris, ak Direktè Biwo Pi Bon Biznis Jon Bell. Diskisyon sa a te modere pa Gina Schoenberg.

Lyen Itil:

- <https://www.identitytheft.gov>
- <https://www.consumer.ftc.gov/features/feature-0014-identity-theft>
- <https://reportfraud.ftc.gov>
- <https://www.consumer.gov>
- <https://www.ic3.gov>

Anak Enpostè

Anak enpostè yo vini nan plizyè varyete men yo travay menm jan an: yon anakè pretann li se yon moun ou fè konfyans pou konvenk ou voye yon lajan. Anakè yo ka pran pòz yo

se nenpòt moun, tankou Sèvis Revni Entèn (IRS), Sipò Teknolojik, Administrasyon Sekirite Sosyal, oswa menm manm yon fanmi.

Men kèk konsèy:

Inite Pwoteksyon Konsomatè nou an te òganize yon diskisyon sou magouy enpostè ak Direktè Adjwen Pwoteksyon Konsomatè DOJ Ryan Costa, Direktè Biwo Pi Bon Biznis Jon Bell, Espesyalis Administrasyon Sekirite Sosyal Afè Piblik Matt Baxter, ak Direktè Kominikasyon AARP Delaware Kimberly Wharton. Marion Quirk te modere diskisyon sa a.

Lyen Itil:

- <https://www.consumer.ftc.gov/features/feature-0037-imposter-scams>
- <https://www.consumerfinance.gov/about-us/blog/what-you-should-know-about-tech-support-scams/>
- <https://www.consumer.ftc.gov/blog/2021/02/utility-scams-are-snow-joke>

[Anak ki gen rapò ak otomobil](#)

Plent sa yo ka gen ladan vann machin ki gen pwoblèm ki pa divilge oswa vann garanti pwolonje men refize kouvri depans yo. Anplis de sa, konsesyonè machin yo ka mete bèl òf nan kontra nan piblisite yo, men lè ou eseye finalize afè a, kontra a se pa sa li te sanble a.

Men kèk konsèy:

Jwenn istwa veyikil lan.

 Vizite sitwèb Sistèm Nasyonal Enfòmasyon sou Tit Veyikil a Motè (NMVTIS) la nan [vehiclehistory.gov](https://www.vehiclehistory.gov) pou jwenn yon rapò istwa machin nan ak tit la, pèt asirans, ak enfòmasyon rekiperasyon yo.

Jwenn yon enspeksyon veyikil endepandan

pou asire ke li pa gen domaj kache.

Mande dosye antretyen machin lan nan men pwopriyetè a, konsesyonè, oswa magazen reparasyon.

Verifye si gen rapèl ki poko repare sou veyikil la.

Ou kapab verifye poukont ou lè w antre nimewo idantifikasyon veyikil la VIN nan safecar.gov, oswa lè w rele Liy Dirèk pou Administrasyon Nasyonal Sekirite Woutyè Sekirite Veyikil Nasyonal (NHTSA) nan 1-888-327-4236.

Si w resevwa pa lapòs oswa apèl nan telefòn sou renouvle garanti machin ou an, pa pran enfòmasyon yo nan valè nominal yo.

Rete vijilan pou telemaketè k ap pwopoze garanti pou machin k ap itilize gwo takti presyon pou kache vrè motif yo. Pifò biznis lejitim yo pral ba ou tan ak enfòmasyon ekri sou yon òf anvan yo mande w angaje nan yon acha.

Mefye w de nenpòt apèl lavant ou pat mande ak mesaj anrejistre.

Si nimewo telefòn ou a nan Rejis Nasyonal Pa Rele, ou pa ta dwe jwenn anons lavant an dirèk oswa anrejistre sòf si ou te dakò espesyalman pou aksepte apèl sa yo.

Rapòte vyolasyon oswa anrejistre yon nimewo telefòn nan Regis Nasyonal Pa Rele nan DoNotCall.gov oswa rele 1-888-383-1222.

Inite Pwoteksyon Konsomatè nou an te òganize yon diskisyon sou fwod ki gen rapò ak machin ak Pwokirè Jeneral Adjwen DOJ George Lees, Envestigatè Espesyal DOJ CPU LaVincent Harris, ak Chèf Konfòmite ak Envestigasyon Divizyon Machin Veyikil Karen Carson. Se paralegal DOJ Diana Anderson ki te modere diskisyon sa a.

Lyen Itil:

- <https://carconsumers.org/autoscams.htm>
- <https://www.ftc.gov/news-events/media-resources/consumer-finance/auto-marketplace>

Pri, Konkou, ak Anak Lotri yo

Pifò fwod nan konkou yo gen kèk bagay an komen. Yo deklare destinatè a genyen, oswa li prèske genyen, yon gwo pri lajan kach. Epi yo eseye fè destinatè a peye lajan, souvan swadizan pou reklame fo pri a.

Men kèk konsèy:

Siy anak sou pri yo:

- Ou dwe peye.
- Ou dwe voye lajan.
- Ou dwe depoze yon chèk yo voye ba ou.
- Yo di w yo soti nan gouvènman an.
- Yo te voye “avi” w la pa lapòs pa tarif an gwoup.
- Ou resevwa yon apèl ou pa t ap tann.

Siy yon anak lotri:

- Ou pa t patisipe nan yon lotri, men ou resevwa yon avi oswa yon apèl nan men yon moun ki deklare l ap travay pou Lotri Delaware.
- Ou resevwa yon avi oswa yon apèl ki fè w konnen ou te genyen yon lotri nan yon lòt peyi.

→ Ou resevwa yon avi oswa yon apèl ki fè w konnen ou genyen yon konkou, men ou bezwen peye yon frè pou w kapab reklame sa w genyen an.

→ Ou resevwa yon avi oswa yon apèl nan men yon moun ki fè konnen l ap travay avèk gouvènman federal la oswa yon "Konsèy Federal Konkou"

Inite Pwoteksyon Konsomatè nou an te òganize yon diskisyon sou pri, konkou, ak magouy lotri ak Envestigatè Espesyal DOJ Alan Rachko, ak Direktè Kominikasyon AARP Delaware Kimberly Wharton. Diskisyon sa a te modere pa Gina Schoenberg.

Lyen Itil:

- <https://www.consumer.ftc.gov/articles/0199-prize-scams>
- <https://www.bbb.org/all/scamstudies/sweepstakes-lottery-and-prize-scams/sweepstakes-lottery-and-prize-scams-update>

Sèvis Entènèt

Fwod sa yo sèvi ak sèvis Entènèt oswa lojisyèl ki gen aksè sou Entènèt pou twonpe viktim yo oswa pou otremman pwofite de yo. Konplo krim sou entènèt yo vòlè plizyè milyon dola chak ane nan men viktim yo e yo kontinye travèse entènèt la atravè divès metòd.

Pou jwenn plis enfòmasyon sou fason pou wè anak sa yo, vizite <https://www.bbb.org/all/spot-a-scam>.

Sèvis Mobil ak Telefòn

Eskwokri sa yo vize konsomatè yo konsènan plan telefòn mobil, tarif oswa zòn kouvèti yo, pwoblèm ak aplikasyon mobil yo oswa telechajman yo, chanjman founisè sèvis telefòn konsomatè yo san otorizasyon, òf kat telefòn pre-peye ki la pou twonpe, pwoblèm nan sèvis VoIP yo, pwodwi konsomatè elektwonik tankou mont entelijan, ak aparèy ki konekte lakay yo ki ka konekte sou entènèt epi itilize ak yon pwosesè oswa detèktè pou kolekte enfòmasyon konsomatè yo.

Ou ka jwenn plis enfòmasyon sou fason pou wè ak rapòte yon anak teknolojik nan <https://www.consumer.ftc.gov/articles/how-spot-avoid-and-report-tech-support-scams>.

Opòtinite Travay ak Biznis

Sa yo se fwod trè komen ki vize ti biznis yo ak òganizasyon ki pa pou pwofi yo, taktik Anakè yo gen ladan pwomès yon travay, lajan garanti, epi souvan di ou ka travay nan lakay ou.

Ou ka jwenn plis enfòmasyon, tankou mezi moun ka pran pou pwoteje tèt yo oswa konpayi yo kont anak, nan <https://www.consumer.gov/content/job-and-business-opportunity-scams>.gov.

Anak Vwayaj, Vakans, ak Miltipwopriyete

Yo afiche lis pou pwopriyete ki pa pou lwe, ki pa egziste oswa ki diferan anpil de sa ki nan foto a. Nan yon lòt varyasyon, anakè yo deklare yo espesyalize nan revann miltipwopriyete epi yo pwomèt yo gen achtè pare yo achte.

Men kèk konsèy:

Vakans "gratis".

Yon konpayi lejitim pa pral mande w pou peye pou yon prim. Nenpòt konpayi ki ap eseye vann ou yon vakans "gratis" ap vle yon bagay nan men ou pwobableman. Pran prekosyon.

Dezavantaj revann miltipwopriyete.

Fè atansyon ak anakè yo ki kontakte ou ki deklare yo se yon koutye imobilye oswa ajan ki deklare yo espesyalize nan revann lokasyon pataje ak pwomèt yo gen achtè pare yo achte. Yo fè presyon sou pwopriyete yo pou yo peye yon frè davans epi yon fwa yo fè sa, ajan revant lan pa janm livre.

Dezavantaj lokasyon vakans.

Atansyon ak anakè ki poste pwopriyete ki swa yo pa pou lwe, ki pa egziste, oswa ki diferan anpil pase foto a. Eskwo sa yo atire vakansye yo lè yo pwomèt yo tarif ki ba ak bon kalite ekipman.

Frè otèl obligatwa.

Otèl ki bay lis "frè sejou" toupre pri a oswa nan ti ekriti - oswa refere li a lòt frè ki "ka aplike" - pa sifi. Si ou jwenn yon otèl pa te di w tout istwa sou frè obligatwa yo, depoze yon plent bay FTC a anplis de pote plent bay konpayi an.

Inite Pwoteksyon Konsomatè nou an te òganize yon diskisyon sou anak vwayaj, vakans, ak lokasyon pataje ak Direktè DOJ Pwoteksyon Konsomatè Marion Quirk, ak Adjwen Pwokirè Jeneral DOJ Jordan Braunsberg. Diskisyon sa a te modere pa Luke Meyer.

Lyen Itil:

- <https://www.consumer.ftc.gov/features/feature-0027-travel-scams>
- <https://www.bbb.org/article/scams/16913-bbb-tip-5-top-vacation-scams-to-watch-when-making-travel-plans>

Konfidansyalite, Sekirite Done, ak Menas sou Entènèt

Fwod ak plent sa yo soti nan konpayi yo ki mal itilize done konsomatè yo oswa enfòmasyon prive yo, oswa yo pa estoke done konsomatè yo kòrèkteman.

Inite Pwoteksyon Konsomatè nou an te òganize yon diskisyon sou konfidansyalite, done, ak sibè menas anak ak Direktè Pwoteksyon Konsomatè DOJ, ak Direktè Rejyonal FTC Jon Steiger. Diskisyon sa a te modere pa Luke Meyer.

Lyen Itil:

- <https://www.consumer.ftc.gov/articles/how-spot-avoid-and-report-tech-support-scams>
- <https://www.consumer.ftc.gov/topics/privacy-identity-online-security>

[FAQ yo](#)

Anak Vòl Idantite

- Ki pi bon konsèy ou pou konsomatè yo?
  - Pwoteje enfòmasyon ou yo lè w chire dokiman pèsònèl yo (deklarasyon labank).
  - Rete vijilan sou plan vòl idantite yo.
  - Mete alèt sou kont ou yo pou fè w konnen depans ki sispèk yo.
  - Gade nan deklarasyon labank ou yo ak kat kredi ou yo pou depans ki pa otorize.
  - Verifye rapò kredi ou chak ane pou nenpòt aktivite fwod.
- Ki sa eskwo sa yo souvan fè ak enfòmasyon pèsònèl ou yon fwa yo vòlè li?
  - Louvri kat kredi sou non ou.
  - Pran prè sou non ou.
  - Enskri pou alokasyon chomaj sou non ou.
  - Enskri pou avantaj sekirite sosyal sou non ou.
- Ki jan ou fè konnen si yo vòlè idantite w?
  - Ou resevwa yon avi pa lapòs nan men yon ajans koleksyon, konpayi kat kredi, oswa lòt biznis (tout sa ou pa gen kont lakay yo) ki fè konnen ou dwe yo pou yon bòdwo ki sot pase.
  - Ou resevwa yon imell/tèks alèt ki fè w konnen gen fwod sou kat kredi.
  - Lè w tcheke deklarasyon labank ou oswa kat kredi w, ou dekouvri chaj fwod sou kont ou.

Anak nan Achte sou Entènèt

- Ki jan yo analize tandans ak modèl plent yo pou detèmine kijan pou ogmante ak priyore aksyon?

- Nou gen plizyè zouti a dispozisyon nou pou swiv ak analize tandans yo. Nou egzamine estatistik zouti sa yo jenere sou yon baz regilye epi travay men nan men ak patnè federal nou yo ak lòt Pwokirè Jeneral eta yo.
- Ki jan nou ka soumèt yon ankèt pou investigasyon nan Biwo Pwokirè Jeneral la?
  - Ou ka ranpli fòm plent nou an [isit la](#)
  - Si w gen nenpòt pwoblèm, rele nou: (800) 220-5424
- Èske gen yon sistèm alèt nan Delaware pou fè konsomatè yo konnen ke yo te dekouvri yon eskwokri sou entènèt?
  - Nou pibliye nòt pou laprès sou dènye eskwokri yo ak varyasyon ki gen ladan yo regilyèman. N ap vin pale tou ak gwoup ou asosye yo sou kesyon fwod ak anak. Evènman sansibilizasyon sa yo gratis epi yo konn ofri yo vityèlman (yo sèlman vityèl nan moman sa a).
- Kisa mwen ka fè pou pwoteje tèt mwen? Pi bon konsèy?
  - Fè devwa ou.
  - Si òf la twò bon pou se ta laverite, li gen anpil chans pou se yon anak.
  - Si w viktim, rapòte sa.

Anak Enpostè

- Ki pi bon konsèy konsomatè ou konsènan anak enpostè yo?
  - Pran prekosyon ak tout lyen, apèl telefòn, ak sa w resevwa lapòs.
  - Kwè nan lide w. Lè w gen dout, pa aji.
  - Antite gouvènman tankou IRS, Administrasyon Sekirite Sosyal, ak Medicare p ap janm menase pou yo arete w, baw amann, oswa anile avantaj ou yo. Nenpòt sijesyon yo pral fè sa se yon gwo drapo wouj.
  - Toujou fè verifikasyon endepandan
    - Pa sèvi ak kominikasyon an pou enfòmasyon kontak. Ale nan yon sous endepandan pou jwenn enfòmasyon kontak. Pa egzanp, si ou resevwa korespondans nan men bank ou a, kontakte yo pandan w ap itilize enfòmasyon ki nan dènye deklarasyon ou a oswa sou bank ki ba ou kat ou a.
  - Sonje byen: nenpòt moun ka fè sa yo vle parèt sou ID moun k ap rele w la. Ou pa ka fè ID moun k ap rele w la konfyans.
  - Veye drapo wouj sa yo
    - Kominikasyon sou tranzaksyon ou pa sonje ou te fè
    - Apèl pou aksyon rapid
    - Rekèt oswa demann pou lajan, espesyalman transfè labank ak achte nan kat kado oswa kat pre-peye
    - Menas arestasyon oswa domaj fizik
  - **SI LI TWÒ BON POU L VERITE GEN ANPIL CHANS POU SE YON ANAK.**
- Kisa ou ta dwe atann si ou pote yon plent nan Inite Pwoteksyon Konsomatè a?
  - Si pa gen okenn pèt, nou pral swiv enfòmasyon ou bay nan baz done entèn ak nasyonal nou an pou idantifye tandans, sible aksyon sansibilizasyon yo, epi refere ak otorite federal ki la pou fè aplike lalwa yo.
  - Si ou te fè eksperyans pèt finansye, yon investigatè espesyal ap kontakte ou. Si w resevwa yon kominikasyon nan men biwo nou an epi ou pa sèten li reyèl, rele nou nan (302) 683-8800 pou verifye si kontak la lejitim.
  - Si w depoze yon plent konsènan yon apè wobo oswa yon lòt apèl telefòn, asire w ou kolekte enfòmasyon sa yo epi soumèt plent ou imedyatman:

- Nimewo telefòn nan jan li parèt sou ID moun kap rele w la
- Non an, si genyen, jan li parèt sou ID moun kap rele a
- Lè egzak nan jounen an ke ou te resevwa apèl la

Anak ki gen rapò ak otomobil

- Kòman mwen ka pwoteje tèt mwen kont fwod reparasyon machin?
  - Jwenn yon mekanisyen ki gen bon repitasyon lè w mande zanmi ak kòlèg ou yo rekòmandasyon epi tcheke BBB pou plent.
  - Ou kapab tou itilize AAA; yo egzamine ak andose boutik reparasyon yo, epi yo ka ede nan fè medyatè diskisyon ant manm yo ak boutik apwouve.
  - Si limyè kontwòl motè ou limen, ou ka mennen li nan magazen pyès detache yo, epi yo ka fè yon dyagnostik pou di ou poukisa limyè a te limen pou ou ka ale kot mekanisyen ou a prepare.
- Kòman pou mwen rapòte yon plent bay Better Business Bureau?
  - Atravè sit entènèt BBB, bbb.org
  - BBB a se yon bon premye etap lè yon pwoblèm rive; non sèlman yo ka ede konsomatè yo adrese pwoblèm yo ta ka genyen ak biznis yo, men yo tou pibliye plent yo resevwa yo, sa ki ka ede lòt konsomatè yo tou.

Pri, Konkou, ak Anak Lotri

- Ki drapo wouj ki ta ka fèm wè mwen fas ak yon anak?
  - Ou jwenn yon avi ou te genyen men ou pat janm jwe.
  - Yo di w ou dwe peye frè ak taks alavans anvan yo ba w prim ou an.
  - Deklare ou te genyen prim "ki pa reklame".
- Kisa mwen dwe fè si mwen viktim?
  - Depoze yon plent nan biwo nou an ak nan FTC a.
- Ou vle lòt konsèy?
  - Pwofite sèvis yo atravè founisè telefòn ou a pou bloke fo nimewo telefòn oswa sa ki faktori yo.
  - Sonje byen: nenpòt moun ka peye pou lapòs oswa yon anons entènèt. Gen bagay sa yo pa fè yon antite lejitim.
  - Anvan ou aji, rele yon manm fanmi, yon zanmi, oswa nou menm. Pale ak yon moun sou sa k ap pase.

Anak Kredi Konsomatè

- A kisa sa nou ka atann nou nan 2021 an nan sa ki pou wè ak anak nan koze kredi konsomatè?
  - Malerezman, nou atann nou pral genyen moun k ap lite anpil ak kredi—nou atann n ap wè yon ogmantasyon nan fwod ki gen rapò ak kredi konsomatè kòm konsekans.
- Ki kote telespektatè yo ka fè yon plent si yo gen enkyetid sou yon mak enjis sou rapò kredi yo oswa yon konpayi soulajman dèt?

- Kòmmanse ak konpayi an menm. Òganizasyon ki gen bon repitasyon yo sousye yo sou korije erè yo epi kenbe kliyan yo kontan.
- Rapòte li bay CPU! Nou bezwen modèl pou aji pi efikas.
- Rapòte li bay [FTC](#).

Konfidansyalite, Sekirite Done, ak Anak Menas sou Entènèt

- Èske gen yon bagay biznis yo ta dwe konnen nan sa ki gen pou wè ak eskwokri?
  - Pifò moun panse eskwokri ka sèlman rive moun, men biznis yo a risk eskwokri yo menm jan konsomatè endividyèl yo.
  - Gen yon sou-kategori antye ki rele Imèl Biznis Konpwomi, ki ka trè sofistike.
  - Menm jan ou ye nan lavi pèsònèl ou, lè w ap travay oswa ou posede yon biznis, veye imèl eskwokri yo. Fòme anplwaye ou yo sou eskwokri ak fason pou yo wè yo.
- Ki jan ou ka wè yon anak sipò teknoloji?
  - Si jamè ou resevwa yon tèks oswa yon apèl nan yon nimewo ki fè reklamasyon yo se yon konpayi tankou Apple oswa Microsoft, ou ta dwe imedyatman panse a li kòm yon anak. Konpayi lejitim yo pa pral kontakte ou apwopo yon pwoblèm teknoloji potansyèl.
  - Kòm yon gwo drapo wouj se lè yon moun mande ou peye yo lè l sèvi avèk yon mwayen ki pa lajan tipik, tankou Bitcoin oswa kat kado.

Anak Vwayaj, Vakans, ak Lokasyon Pataje

- Kisa ou ta dwe fè anvan ou enskri pou yon lokasyon pataje?
  - Menm jan ak lokasyon vakans, fè rechèch ou! Asire w konpayi an ki ap vann miltipwopriyete yo lejitim. Si se yon miltipwopriyete Marriot, asire w se vrèman Marriot ki ap vann miltipwopriyete a.
  - Anplis de sa, asire w ke dokiman an koresponn ak sa enfòmasyon pwomosyonèl la di. Asire w ou konnen sa kontra w ap siyen an di, kèlkeswa sa vandè a te di w.
  - Pa janm voye lajan/peye pou yon miltipwopriyete anvan ou te siyen kontra a. Pa gen okenn nesosite pou peye lajan anvan ou siyen.
- E si ou te enskri nan yon konkou vakans epi yo te di ou te genyen, men ou pa sèten si se verite reyèlman?
  - Twa (3) pis:
    - Retounen sou enfòmasyon kontak pou konkou vakans lan ak enfòmasyon kontak moun ki te kontakte w la pou fè w konnen ou te genyen. Si yo diferan, se yon drapo wouj. Epi rive jwenn konpayi konkou an.
    - Si gen otèl oswa konplèks ki enplike, poukont yo kontakte otèl/konplèks sa a pou asire w konkou a legal.
    - Si gen vwayaj ki enplike (avyon, tren, machin pou lokasyon, elatriye) kontakte otèl/konplèks sa a poukont ou pou asire w konkou a legal.
- Ki jan ou ka fè rechèch sou yon konpayi lokasyon?
  - Verifye nan Biwo pi Bon Biznis lan pou wè si konpayi an te resevwa nenpòt plent nan tan lontan
  - Verifye paj medya sosyal konpayi an pou wè ki jan yo reprezante tèt yo.

- Verifye avi sou entènèt yo! Si yon moun te gen yon move eksperyans, li gen anpil chans pou poste sou li sou entènèt.
- Kisa ou ka fè si ou panse ou te viktim yon anak okasyon?
  - Twa (3) etap:
    - Kontakte bank ou/enstitisyon finansye yo. Asire w yo konnen ou te yon viktim nan yon anak. Ak esperans, sa ta dwe anpeche pwoblèm yo alavni.
    - Rasanble enfòmasyon sou anak la
    - Pran yon desizyon si ou pral fè swivi bò kote yon otorite aplikasyon lalwa. Ou ka depoze yon rapò lapolis, pote yon plent ak BBB oswa FTC, oswa pote yon plent nan biwo nou an.
  - Ki enfòmasyon ki itil pou rapòte anak pou lokasyon?
    - Enfòmasyon kontak (nimewo telefòn, imèl, non kontak, oswa konpayi).
    - Foto Ekran nan kominikasyon ou yo (imel, tèks, dokiman ou siyen).
    - Kalandriye anak la - lè yo te premye kontakte w jiska lè ou reyalize se te yon anak.